

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.398/2022/4.

A felperes:

felperes, felperes címe.

A felperes képviselője:

Dr. Csapó Dávid Balázs ügyvéd, ügyvéd címe

Az alperesek:

alperes, alperes címe – I. rendű

II.r. alperes, alperes címe – II. rendű

Az alperesek képviselője:

Dr. Bacsek György Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Bacsek György ügyvéd – az I-II. rendű alperesek képviselőjében

A per tárgya: képmáshoz fűződő személyiségi jog megsértése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 15.P.20.040/2022/15.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a II. rendű alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, továbbá a Magyar Államnak külön felhívásra 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperes a wwwportál internetes hírportálon 2021. november 16. napján „cikk címe” címmel közzétett cikkben közvetlenül a cikk címe alatt közzétett, a róla készült fényképfelvétel közzétételével megsértette a képmáshoz való jogát. Kérte kötelezni az I. rendű alperest, hogy tartózkodjon a wwwportál internetes hírportálon 2021. november 16. napján „cikk címe” címmel közzétett cikkben közvetlenül a cikk címe alatt közzétett, a róla készült fényképfelvétel bármilyen módon történő felhasználásától, továbbá tiltsa el a további jogsértéstől;

Kérte továbbá az I. rendű alperes kötelezését arra, hogy a wwwportál internetes portálon a 2021. november 16. napján „cikk címe” címmel közzétett cikk címe alatt mindaddig, amíg a cikk elérhető, de legalább 60 napig tegye közzé az alábbi közleményt: „A wwwportál internetes hírportálon 2021. november 16. napján „cikk címe” címmel közzétett cikkben a felperes képmását tartalmazó fényképfelvétel közzétételével, valamint a felperes telefonbeszélgetését tartalmazó hanganyag leiratának felhasználásával megsértettük felperes képmáshoz és a hangfelvételhez való személyiségi jogát. felperestől ezúton is elnézést kérünk.”

Kérte továbbá az I. rendű alperes kötelezését arra, hogy a wwwportál internetes portálon a 2021. november 16. napján „cikk címe” címmel közzétett cikkben közvetlenül a cikk címe alatt közzétett, róla készült fényképfelvételeket törölje.

Kérte a II. rendű alperes perköltségben marasztalását.

[2] Az alperesek ellenkérelme a felperes keresetének elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 75.000 forint általános forgalmi adót is magában foglaló perköltséget, és az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal útján –36.000 forint le nem rótt eljárási illetéket.

[4] Ítéletének indokolásában idézte Magyarország Alaptörvénye I. cikk (1) bekezdésében, II. cikkében, VI. cikk (1), (2) és (3) bekezdéseiben, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1), (2) és (3) bekezdéseiben, 2:43. §-ában, 2:46. § (1), (2) és (3) bekezdéseiben, 2:48. § (1) és (2) bekezdéseiben, a PK 14. számú állásfoglalásban, a 3145/2018. (V. 7.) (IV/1628/2016.) és a 28/2014. (IX. 29.) AB határozatokban írtakat.

[5] Rámutatott arra, hogy a Ptk. 2:48. §-ához fűzött indokolás szerint mentesül a hozzájárulások beszerzésének kötelezettsége alól az ún. tömegfelvétel készítője. A tömegfelvételek általában közterületen készülnek, rajtuk emberek sokasága látható, az ábrázolt személyek nem egyedileg, hanem a tömeg részeként láthatók. A gyakorlat nem alakított ki szabályt arra nézve, hogy hány embertől tekinthető egy csoport tömegnek, de a józan ész szabályai szerint ez eldönthető: ha a képre pillantva nem az egyének külön-külön hívják fel magukra a figyelmet, hanem mint sokaság vannak jelen, tömegfelvételtől van szó. A tömegből való kiemelés azonban, történjen bármely rögzítéstechnikai eszközzel (például teleobjektív, zoom) a képmást újra individualizálja, azaz egyedivé teszi, és ilyen esetben már a képmás elkészítéséhez is az érintett hozzájárulása szükséges, és természetesen bármilyen felhasználásához is (BH1985. 17.). Ugyanez áll arra az esetre is, ha a tömegfelvételtől utólagos szerkesztéssel kerül sor az individualizálásra.

Megállapítása szerint a perbeli esetben a kifogásolt cikk kapcsán tömegfelvétel felhasználásáról nem lehet szó.

Rögzítette, hogy a hozzájárulás szükségessége alól kivételt képez a nyilvános közszereplés esete is. A képek és hangok bizonyos fokú szabad felhasználása nélkül a modern tömegtájékoztatás egyszerűen nem létezhetne. Ezért a képmás- és hangfelvételek felhasználásának körében indokolt bizonyos kivételeket teremteni, ahol is mellőzhető az érintett hozzájárulása. Képmás vagy hangfelvétel készítése szempontjából a nyilvános közszereplés feltételei akkor valósulnak meg, ha a felvétel olyan nyilvános eseményen készül, ahol szokásos a film- és televíziófelvétel készítése, azaz aki részt vesz az eseményen, számolnia kell azzal, hogy személyét - felismerhetően - megörökítik. (BDT2007. 1663.)

A perbeli esetben a nyilvános közszereplés esete sem áll fenn és ilyenre az alperes sem hivatkozott. A felperes hozzájárulása ugyanakkor ezen esetektől eltérő okból mégis mellőzhető volt. Az egyik ok a felperes közszereplői minősége. A felperes azáltal, hogy országos sugárzású, kifejezetten népszerű tehetségkutató műsorban vett részt, országos ismertségre tett szert, amelyet a műsor befejeződését követően is megőrzött, évek múltán is rendszeresen feltűnt különböző bulvárlapokban, televíziós műsorokban.

Utalt e körben a 3145/2018. (V. 7.) AB határozat [45], [46] és [47] pontjaiban foglaltakra. A „közszereplői minőség” kritériumainak – egyedi mérlegelésen alapuló - vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy a felperes az ún. kivételes közszereplők kategóriájába tartozik. Ezen ún. kivételes közszereplői minőség pedig megteremti a nyilvános bírálattal, kritikával szembeni fokozottabb tűrési kötelezettségét. Az egyedi mérlegelés körében figyelemmel volt arra, hogy a felperes nevét a Google keresőbe beírva 4.820.000 találat jelent meg. A 2008-s műsor címe3 televíziós műsor után – mint ahogy előtte is – énekes fellépőként számos belföldi és külföldi eseményen szerepelt. Emellett szerepelt – egyebek mellett – a TV csatorna-n futó műsor címe1 és műsor címe2 műsorokban, amelyek kifejezetten azért is voltak népszerűek, mert a szereplők a magánéletükbe is bepillantást engedtek, egyrészt mert az egyik műsor a szereplők otthonaiban került felvételre, a másikon pedig a játék részét képezte a magánélet bizonyos mértékű feltárása. Az a közszereplő, aki ilyen mértékben megnyitja magánéletét a társadalom tagjai előtt – Ptk. 2:44. §-ban biztosított jogával

ellentétben -, csak szűk körben hivatkozhat alappal arra, hogy a sajtóközlemény közszereplői mivoltának nem közszereplői minőségét tálalja, legyen az pozitív, vagy negatív dolog.

Megállapítása szerint a perbeli esetben nem alkalmazható a BH2006. 282. eseti döntésben kifejtett álláspont, miszerint a közszereplő képmása csak közszerepléseivel összefüggésben, a közéleti megnyilvánulásai által meghatározott keretben, annak bemutatására használható fel az érintett hozzájárulása nélkül. A közszereplő képmása ezért nem szabad felhasználás tárgya, nem szolgálhat különböző, a közszereplő konkrét megnyilvánulásaitól független gondolati tartalmak, vélemények illusztrálására. Az eseti döntés szerinti perben a tényállás a jelen perbelitől teljesen eltérő volt, ott a közszereplő képmását egy hozzá nem köthető esemény illusztrálására használták fel.

Hangsúlyozta, hogy a közszereplői minőség fennállása esetén azt a határvonalat kell megkeresni, amelynél a kifogásolt közlés tartalma még köthető a közszereplői mivolthoz, és nem azon kívül eső, közügyektől elhatárolható, teljes mértékben a privát szférára vonatkozó kijelentésről van szó. Ezen „határvonal” előtti közlésekre vonatkoztatható a BDT2017. 3693. számú eseti döntés II. pontja, miszerint a közismert személyről, de nem közérdeklődésre számot tartó élethelyzetben készült fénykép közzétételéhez az érintett hozzájárulása szükséges. Ennek hiányában a róla készített és nyilvánosságra hozott felvétel sérti az érintett képmáshoz fűződő személyiségi jogát, melynek védelme érdekében a jogában sértett személy kifejezetten e jog érvényesítésére szolgáló pert indíthat.

A perbeli esetben a közlés nem szigorúan a közszereplői minőséghez kapcsolódik, ugyanakkor közérdeklődésre számot tartó ügyet érint. A büntetőügyek ugyanis köztudomásúan általában közérdeklődésre tartanak számot, különösen, ha a gyanúsított egyébként is ismert személy, közszereplő.

A PK 14. számú állásfoglalás indokolásában, illetve a 28/2014. (IX. 29.) AB határozat indokolása [56]-[63] pontjaiban írtak alapján arra mutatott rá, hogy a sajtószabadság érvényesülésének korlátozását nem indokolja a felperes, mint közszereplő személyiségi jogainak védelme, mivel a közlés tartalma, témája a társadalom tagjainak a közügyek – jelen esetben egy büntetőügy – szabad vitatásához fűződő joga nem éri el a sajtószabadság azon abszolút határát, ahol az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusát érintő, az emberi mivolt legbensőbb lényegét sértő közlésről lenne szó.

[6] Az elsőfokú bíróság a Pp. 83. § (1) bekezdésében és 101. § (1) bekezdésében foglaltak alapján rendelkezett a perköltség viseléséről.

[7] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes élt fellebbezéssel, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a keresete I. (jogsértés megállapítása), II. (a további jogsértéstől eltiltás) és III. (elégtételadó közlemény közzététele) pontjaiban foglaltaknak történő helytadást, a II. rendű alperes perköltségben marasztalását kérte. Másodlagosan az első fokon hozott határozat hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra, új határozat hozatalára utasítására tett indítványt.

A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (1) bekezdésében és 370. § (3) bekezdésében foglaltakra alapította. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakat.

[8] Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság kiindulópontja téves, mivel a büntetőeljárással érintett tevékenysége vonatkozásában nem minősül közszereplőnek. Kérte e körben a 15.P.20.040/2022/12. számú jegyzőkönyv 2. oldalán rögzített nyilatkozatának figyelembevételét, amit álláspontja szerint az elsőfokú bíróság elmulasztott.

Érvelése szerint, ha közszereplőnek is tekinthető lenne egy olyan tevékenység vonatkozásában, aminek az énekesi minőségéhez semmi köze nincs, a cikk alapjául szolgáló téma nem tekinthető közügynek, az közéleti kérdéshez sem kapcsolódik, így annak megítélésére a Ptk. 2:44. § (2) és (3) bekezdésében foglaltak az irányadóak.

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen mutatott rá arra, hogy a tudósításnak híven, a tényeknek megfelelően kell tükröznie a tárgyalás, illetőleg a büntető ügy anyagát (a vádiratot). Nem fejezhet ki előzetes ítéletmondást, nem jelölheti meg kétségtelen, befejezett tényként a bűncselekmény elkövetőjeként azt a személyt, akit ezzel még csupán vádolnak. A perbeli cikk valótlan tényállításokat tartalmaz, melyek külön-külön is alkalmasak arra, hogy az átlagolvasó számára őt stigmatizálják, és a bűncselekmény elkövetésének gyanúja helyett az elkövetést és a bűnösségét tényként kezeljék. Az írás tartalmával kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.275/2022. számú ítéletével már elmarasztalta az alpereseket. A képeken az látszik, hogy - arcát ki nem takarva - vezetőszáron, bilincsben rendőrautóba ültetik, egyértelműen a tárgyalótermen kívül. A képek sértik mind a személyiségi jogát, mind pedig az Smtv. 14. § (1) és (2) bekezdései szerinti alperesi kötelezettséget. Az írás a tartalma és a képek alapján előzetes ítéletmondást fejez ki, az első kép alatt található „felperes a föld alá rejtette áldozatai pénzét” állítás kétségtelen, befejezett tényként közli, hogy ő a bűncselekmény elkövetője, ami ellentétben áll a médiaszolgáltatókkal szemben támasztott elvárással. A sajtószerző nem tett eleget a tőle elvárható gondosság követelményének, a PK 14. számú állásfoglalásban írtak ellenére nem támasztotta alá a tényállítása valóságtartalmát, ezt a Fővárosi ítéltábla a 2.Pf.20.275/2022/5. számú ítéletében is megerősítette.

[10] Előadása szerint a képmás, illetve az annak védelméhez való jog az emberhez legszorosabban kötődő, identitását legjobban kifejező személyiségi jog (PJD2018.17.), ezért helytelen az elsőfokú bíróság azon következtetése, miszerint a közlés a személyisége legbensőbb lényegét nem sérti. Az alperesek egy védekezésre képtelen személy sérelmére a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének, valamint más emberi méltóságának megsértésével készített képeket használtak fel egy nem közszereplői minőségben eljáró személyről, közérdekű ügynek nem minősülő ügyről, hozzájárulás nélkül. A perbeli esetben nem tömegfelvételtől és nem nyilvános közszerepléstől van szó, a kép még csak nem is a tárgyalóteremben készült.

[11] Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérték.

Előadásuk szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelem nem megalapozott, az elsőfokú bíróságnak a bizonyítás eredményének mérlegelése során hozott döntése [Pp. 279. § (1) bekezdés] eljárási szabálysértésként nem értelmezhető. Az elsőfokú bíróság nem követett el olyan eljárási szabálysértést, amely az elsőfokú ítélet Pp. 380. §-a szerinti kötelező, vagy a 381. §-a szerinti mérlegelhető hatályon kívül helyezését eredményezhetné.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntésének felülmérlegelésére nincs lehetőség a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja alapján. Az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan állapította meg, az alkalmazandó jogszabályok körét helyesen határozta meg, a tényállásból helytálló következtetést vont le.

Az, hogy a felperes vitatta-e a közszereplői minőségét vagy sem, szükség esetén a tényállás kiegészítése útján rögzíthető. A tényállás ilyen tartalmú kiegészítése alapján az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a alapján történő hatályon kívül helyezésére nincs szükség. Indokolt az érdemi döntésnek a felperes közszereplőként történő minősítésére vonatkozó részét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja alapján a jogi következtetés felülbírálata körében megítélni.

Hangsúlyozták, hogy a Ptk. 2:44. § (1) és (3) bekezdéseinek a Ptk. 2:48. § (2) rendelkezéseivel egybevetett értelmezése alapján kialakított, a Kúria ítélezési gyakorlatából kiemelendő elem, hogy a közéleti szereplésről készült felvétel az érintett személy hozzájárulása nélkül kizárólag arról az eseményről szóló tudósításban használható fel, amely eseményről a felvétel készült (Pfv.IV.20.551/2019/5.) Alapjogi érdekek összeütközése esetében azonban az érdekek megfelelő kiegyensúlyozására van szükség és kivételesen lehetőség van más célú felhasználásra is, az Alkotmánybíróság által meghatározott szempontrendszer érvényesítésével. A perbeli esetben az Alaptörvényben biztosított jogok ütközése merül fel, nevezetesen a sajtószerv, mint a cikk alkotójának szólásszabadságra vonatkozó joga és a büntetőeljárás alatt álló felperes magánélet védelméhez való joga között. Ez utóbbi jog a felperesi előadás szerint a képmáshoz való jogának megsértésével csorbult. Az elsőfokú bíróság e jogok kollízióját az alapjogi szempontok mentén mérlegelte. Utalt e körben a 28/2014. (IX.9.) AB határozatban írtakra.

Előadták továbbá, hogy a felperes a fellebbezésében két felvételt sérelemez annak ellenére, hogy mind az előzetes eljárásban benyújtott törlési kérelmében, mind a keresetében kizárólag a közvetlenül a cikk címe alatt közzétett fényképfelvételt sérelmezte. Ez azonban csupán azt ábrázolja, hogy a felperes maszkot viselve egy autó nyitott hátsó ajtaja mellett áll, a kép alatt pedig a „felperes föld alá rejtette áldozatai pénzét” szöveg szerepel.

Az Alkotmánybíróság a 3467/2020. (XII. 22.) AB határozatban foglalta össze, hogy a véleménynyilvánítás szabadságába tartozó közéleti vitákban érintett személyek alapjogainak védelmét mikor és milyen feltételekkel lehet korlátozni, meddig terjed(het) egy közéleti vitában az érintett személy tűrési kötelezettsége, továbbá a véleménynyilvánítási jog szabadsága és az érintett személy alapjogának kollíziója esetén az alapjogok prioritása miként határozható meg. A 7/2014. (III. 7.) AB határozatban foglaltak szerint meghatározó jelentősége van annak, hogy a véleményt kifejező közlés a közügyek megvitatása körébe tartozó véleménynyilvánítás legyen, a közügyek vitájával összefüggésben megállapítható legyen az adott személy érintettsége. A közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő kör. Alapvető szempont továbbá, hogy a nyilvános közlés értéktételeket vagy tényállítást tartalmaz-e, valamint a nyilvános közlés sérti-e az érintett személy alapjogait. Adott esetben a közügyek vitatásával kapcsolatos híradás érinthet a közszereplőknél szélesebb személyi kört, valamint az érintettség megállapítható az önkéntes, ad hoc közszereplői mivolt hiányában is.

Az egykori műsor címe3os felperes közszereplői minőségét az elsőfokú bíróság megállapította, és ezt a Fővárosi Törvényszék is rögzítette a 33.P.20.039/2022/10. számú ítéletében.

Érvelésük szerint az alapjogi szempontok mérlegelése során elsősorban nem annak van jelentősége, hogy az egykori műsor címe3os, súlyos bűncselekmény elkövetésével gyanúsított felperes jelenleg közszereplő-e vagy sem. Elsődlegesen jelentős körülmény, hogy a cikk és az abban felhasznált felperesi képmás összefüggésben állnak egymással. Az írás

közérdeklődésre számot tartó büntetőeljárásról számol be, a képmás megjelenítése ahhoz többletinformációt ad, a cikk és a fényképfelvétel együttes tartalma alapján az átlagolvasó le tudja vonni a megfelelő következtetéseket. Utalt e körben a 28/2014. (IX.29.) AB határozatban foglaltakra.

Hivatkozásuk szerint csak az emberi méltóság védelméhez való jog - az is csak az emberi státusz jogi meghatározójaként - korlátozhatatlan, mint általános személyiségi jog, a belőle fakadó részjogok, így a képmáshoz, a magánélethez való jog is korlátozhatóak. Utalt a 7/2014. (III.7.), 3/2015. (II.2.), a 3019/2021. (I.28.) AB határozatokban írtakra, valamint az EJEB esetjogára. (Egeland and Hanseid v. Norway, no.34.438/04, 2009. április 16.-i ítélet, Von Hannover v. Germany, no.59.320/00, 2004. június 24.-i ítélet, Von Hannover v. Germany (NO.2.), no.40.660/08. és 60.641/08., 2012. február 7.-i ítélet, Von hannover v. Germany (No.3.), no.8772/10, 2003. szeptember 19.-i ítélet, Verlagsgruppe News GmbH. and Bobi v. Ausztria, no.59.631/09., 2012. december 4.-i ítélet). Rámutattak arra, hogy az Alkotmánybíróság és az EJEB szempontjait is figyelembe véve nem jogsértő az érintett személy hozzájárulása nélkül az olyan képmás felhasználása, amely a tudósítás tárgyát képező eseményről készült és szorosan kapcsolódik annak témájához. A perbeli írás ezen követelményeknek megfelelt, a képfelvétel felhasználása nem jár a képmás védelméhez fűződő személyiségi jog aránytalan sérelmével, így a személyiségvédelem korlátozása a szólás- és sajtószabadság, mint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok érvényre juttatása érdekében indokolt. Az Alkotmánybíróság jogértelmezése szerint a közérdeklődésre számot tartó eseményekről való tudósítás során az eseményről való tájékoztatás joga és lehetősége előnyt élvez az érintett képmáshoz való jogával szemben. Ahhoz szorosan kapcsolódó, de más kontextusban azonban szükséges olyan körülmény fennállása is, amely az alkotmányjogi mérlegelésben nyilvánvaló relevanciával bír. Ilyen lehet a felvétel készítésének, közzétételének kontextusa, abban az érintett szerepe. (3348/2018. (XI.12.) AB határozat) A felperes a perbeli cikkben foglaltakkal egyértelműen, saját személyében érintett. Személye nem öncélúan került kiemelésre, a sérelmezett képmás bemutatása indokolt volt az írás mondanivalója szempontjából, az nem sértette a felperes magán- és családi életét, esetleg otthonát, az nem a magánéletével összefüggő tevékenység körében ábrázolja, arra vonatkozóan adatot nem szolgáltatott. A sajtóközlemény megjelenésének időpontjában köztudomású volt, hogy a felperest előzetes letartóztatásba helyezték, a képi ábrázolás az előzetes letartóztatás fenntartása tárgyában tartott tárgyalást követően készült. A bilincs, illetve a vezetősár alkalmazása, az előzetes letartóztatás, mint kényszerintézkedés realizálása, nem függ össze az ártatlanság védelmével. A hatóságok az előzetes letartóztatással összefüggésben alkalmaztak fizikai kényszerítő eszközt, nem azért, hogy a felperest bűnösnek mutassák.

[12] A felperes fellebbezése nem alapos.

[13] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felülbírálat során a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt. Nem volt jogszabályi alapja az első fokon hozott határozat Pp. 381. §-a alapján történő hatályon kívül helyezésének sem.

[14] A Pp. 279. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok fenti jogszabályhely szerinti szabad mérlegelésének elvét nem sértette meg. Azt, hogy a felperes az adott esetben közszereplőnek minősül-e, a kifogásolt cikk közérdeklődésre számot tartó kérdést érint-e, nem valamelyik fél vitatása határozza meg, hanem az, hogy a bíróság a perben rendelkezésre álló bizonyítékok, peradatok és a vonatkozó jogszabályok, irányadó alkotmánybírói gyakorlat alapján ezt megállapíthatónak tartja-e. Ebben a körben az elsőfokú bíróság hibát nem vétett, a perben rendelkezésre álló valamennyi körülményt figyelembe vette. Ezen adatok, körülmények eltérő minősítése nem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, hanem annak érdemi megváltoztatását eredményezheti.

[15] Mindezek alapján a másodfokú bíróság – az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemre tekintettel – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött. A felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta.

[16] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete az irányadó anyagi jognak megfelel, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés nem vonható le, felülmérlegelésnek nincs helye.

[17] Erre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[18] Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásánál irányadó jogszabályi rendelkezéseket teljeskörűen ismertette, azokra a másodfokú bíróság csupán visszautal.

[19] A fellebbezésben írtak alapján a másodfokú bíróság az alábbiakra mutat rá.

[20] Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást abban, hogy a perbeli esetben nem tömegfelvételtől van szó és a képfelvétel nem is nyilvános közszereplés alkalmával készült a felperesről, így a hozzájárulás nélkül történő felhasználás Ptk. 2:48. § (2) bekezdés szerinti feltételei a perbeli esetben nem állnak fenn. A Ptk. 1:2. § (1) bekezdéséből, valamint a 2:44. §-ából ugyanakkor az következik, hogy egy sajtóban megjelent fénykép esetén a közszereplők képmáshoz fűződő jogának terjedelmét nem önmagában a polgári jogi szabályozás határozza meg, hanem az alkotmányjog és a polgári jog együttesen. Az Alkotmánybíróság a 28/2014. (IX. 29.) AB határozatában azt hangsúlyozta, hogy „az új Ptk. ama szabályait, amelyek kivételt jelentenek a képmás engedélyhez kötött nyilvánosságra hozatala alól, minden esetben úgy kell értelmezni, hogy az összhangban álljon a sajtószabadság gyakorlásával.” A Ptk. 2:44. §-a alapjogi tartalma szerinti értelmezésének megfelelően, az alperesi védekezésre, az

Alkotmánybíróság és az EJEB általa felhívott gyakorlatára tekintettel azt kellett vizsgálni, hogy a perbeli fényképek felhasználása valamely „közügy vitatása” körébe esik-e, felmerül-e tehát olyan alapjogi kollízió, melynek során a felperes képmáshoz való jogát, illetve az alperesi sajtószerző tájékoztatáshoz való jogát, a sajtószabadságot adott, konkrét esetre vonatkozóan mérlegre kell tenni, fennáll-e az alperes oldalán olyan védendő érdek, amely a felperes személyiségi jogát megelőzi, ekként a fényképfelvétel hozzájárulás nélküli felhasználását jogszerűvé teszi.

[21] Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a felperes kérelmének megfelelően csak a cikk címe alatt közvetlenül megjelent fotó vonatkozásában kellett állást foglalni. A felperes az előzetes kérelmében és a keresetében is a jogsértés megállapítását, a további jogsértéstől eltiltást és az elégtételadást is csak a közvetlenül a cikk címe alatt közzétett, „felperes föld alá rejtette áldozatai pénzét” szöveg aláírással ellátott fényképfelvétel vonatkozásában igényelte, míg keresetlevele IV. pontjában a fényképfelvételek törlésére vonatkozó kérelmet terjesztett elő. Utóbbi körben azonban a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és ezen kérelmének történő helytadást nem kérte, nyilvánvalóan arra tekintettel, hogy a sérelmezett cikk és a fényképek időközben törlésre kerültek. A Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjaiban foglalt felróhatóságtól független szankciók alkalmazását tehát kifejezetten a cikkben elsőként megjelenített fényképfelvétel vonatkozásában kérte. Ez pedig a jogvita kereteit a Pp. 183. § (1) bekezdésben foglaltak szerint rögzítette.

[22] A szólásszabadság személyiségvédelmi határainak meghatározásakor az Alkotmánybíróság következetesen annak tulajdonít jelentőséget, hogy közügyekben megfogalmazott álláspont képezi-e a vizsgálat tárgyát. A perbeli esetben tehát elsőként azt volt szükséges vizsgálni, hogy a jogvita tárgyát képező fényképfelvétel, valamint a cikk, amelynek illusztrálására szolgáltak, a közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartoznak-e. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a véleményét tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. A közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontonként kell értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben ezen körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy az automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi. Ezt követően azt kell vizsgálni, hogy az adott közlés értékítéletnek, vagy tényállításnak tekinthető-e [13/2014. (IV. 18.) AB határozat].

[23] A perbeli írás arról számolt be, hogy áldozatai szerint hatalmas vagyont rejtethetett a föld alá a több százmilliós sikkasztással gyanúsított felperes. A beszámoló szerint „a neve elhallgatását kérő károsult az állítását egy titokban készített hangfelvétellel támasztja alá, amelyben a települési énekes a szabadulása utáni jövőjéről beszél. A rögzített beszélgetésen az énekes arra utal, ha letölti a büntetését, nem földönfutóként tér vissza az életbe. – Azt mondta, ha kijön a börtönből, gazdag lesz”. Ennek alátámasztására az írás egy titokban rögzített beszélgetés egy részletét is ismerteti. A sajtóközlemény arról is tudósít, miszerint „felperesot májusban tartóztatták le, s leghamarabb dátum-án szabadulhat a börtönből. A napilap úgy tudja, egyelőre nem vallott az egykori műsor címe3os, védve ezzel bünszervezete tagjait, akik cserébe információink szerint anyagi támogatást biztosítottak az elmúlt fél évben felperesnek”. A cikk a tartalmat közvetlenül a címe alatt egy olyan fényképfelvétellel

illusztrálja, amelyen a felperes maszkban, egy gépkocsi nyitott hátsó ajtaja mellett látható, a kép alatt a „felperes föld alá rejtette áldozatai pénzét” szöveg olvasható.

[24] Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy a felperes a 3145/2018. (V. 7.) AB határozatban foglaltakra tekintettel a műsor címe³ című műsorban feltűnt, azóta is népszerűségnek örvendő, a médiában gyakran megjelenő énekesként ún. kivételes közszereplő, aki magánéletének bizonyos részleteit is a nyilvánosság elé tárta, azáltal, hogy olyan népszerű műsorokban szerepelt, amelyek a magánéletébe is betekintést engedtek, továbbá a televízióban, sajtóban magánéletéről, párkapcsolatáról is rendszeresen nyilatkozott. Autókereskedői tevékenységéről is nyilatkozott többek között a TV csatorna műsoraiban, mely tevékenységével összefüggésben a felperest különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó bűncselekménnyel gyanúsítják, terhére 22 bünesetet rónak, az elkövetési érték több mint 350.000.000 forint, a felperes előzetes letartóztatásba is került. Ilyen súlyú bűncselekmények esetén a bírói gyakorlat elismeri a „kéretlen” közismertséget, a felperes személye, ezen cselekményei a gépkocsikereskedői tevékenysége körében is közérdeklődésre tarthatnak számot, a vele kapcsolatos események felkelthetik a közvélemény figyelmét, érdeklődését, az ezeket érintő hírek jelentős sajtónyilvánosságot is kaptak, megjegyezve, hogy a felperes előzetes letartóztatásával, a börtönben töltött idejével kapcsolatosan a felperes maga is megnyilvánult a sajtóban, jogi képviselőjén keresztül is.

[25] A közéleti viták szükségessége demokratikus jogállamban nem lehet vitatott, azok elsősorban a sajtó, a média útján kapnak kibontakozási lehetőséget. Egységes a bírói gyakorlatban annak megítélése, hogy az aktuális közéleti témában érintett személyek fokozottan kötelesek eltérni mind a közéletben való megjelenésük, szerepvállalásuk nyilvánosságra kerülését, mind az ezzel kapcsolatos véleménynyilvánításokat. Az a körülmény, hogy az énekesként közismert felperes neve egy jelentős súlyú bűncselekmény vonatkozásában merült fel, amely okán büntetőeljárás indult, a felperes előzetes letartóztatásba is került, alappal tarthat igényt a közvélemény érdeklődésére, ezzel a felperesnek számolnia kell.

[26] Az Smtv. 10. §-a alapján mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A médiarendszer egészének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás ezen ügyekről és eseményekről. A tájékoztatási kötelezettséghez nyilvánvalóan hozzátartozik mások képmásáról való felvételek készítése és felhasználása, azonban a sajtónak nincsenek többletjogai e körben, éppen ellenkezőleg, az Smtv. 4. § (3) bekezdése kimondja, hogy a sajtószabadság gyakorlása nem járhat mások személyiségi jogainak sérelmével.

[27] A perbeli esetben a felperes közszereplői minőségének, a cikk által tárgyalt téma közérdekű jellegének vizsgálatát követően azt kellett értékelni, hogy a jogvita tárgyát képező fénykép a közérdeklődésre számot tartó tájékoztatást elősegítette-e, annak körébe tartozott-e. Az e körben értékelendő szempontokat az elsőfokú bíróság a 28/2014. (IX. 29.) és a 3145/2018. (V. 7.) AB határozatokban foglaltak alapján helyesen tárta fel.

Az Alkotmánybíróság az elmúlt években már nemcsak általában foglalkozott a közügyek vitatását szolgáló alapjogok és a közéleti szereplők, közhatalmat gyakorlók személyiségvédelmének ütközésével [lásd különösen a 7/2014. (III. 7.) AB határozatot], hanem több ízben is kifejezetten a sajtószabadság és a képmásvédelem összehangolásának alkotmányos szempontjait vizsgálta.

[28] A jelen perbelihez egyes elemeiben hasonló problémát vizsgált az Alkotmánybíróság a 3313/2017. (XI. 30.) AB határozatban. A határozat alapját képező ügyben a felperesről – kitakarás nélkül – egy olyan képet tettek közzé, amelyet az előzetes letartóztatásának fenntartásáról döntő bíróság elé vezetésekor készítettek, és amely őt öltönyben, de bilincsben és vezetősíjjal ábrázolja. Ennek a képnek a büntetőeljárásról beszámoló cikkel együtt történt közzétételét az indítványozó az ártatlanság védelmére hivatkozással kifogásolta, indítványát azonban az Alkotmánybíróság elutasította, indokolásában megismételve a Kúria ezen ügyben vizsgált Pfv.IV.21.840/2015/5. számú ítélete indokolásában foglaltakat. E szerint a sajtószerv helyreigazítás kötelezettsége nélkül, objektív módon tudósíthat valamely büntetőeljárás aktuális állásáról. A tudósítással szemben követelmény az, hogy az összhangban álljon az adott eljárás aktuális állásával, és tartsa tiszteletben az ártatlanság védelmét. [...] Mindezen körülmények figyelembevételével a Kúria és az Alkotmánybíróság is a konkrét esetben arra a következtetésre jutott, hogy a közszereplő indítványozónak közszereplői tevékenysége kapcsán vele szemben folytatott büntetőeljárás során az eljárás tárgyától nem lehet eltekinteni, az adott eljárás egyértelműen közérdeklődésre számot tartó olyan esemény volt, amelyről a sajtószervek jogosultak voltak objektív módon beszámolni, az arról való tudósítás céljából fénykép készítése és közzététele nem minősül az indítványozó képmásával történő visszaélésnek. A Kúria szerint a képmáshoz való jog sérelme csak akkor lett volna megállapítható, ha a felvétel a tudósítás szöveges tartalmától függetlenül az indítványozó személyét önmagában is megalázó helyzetben ábrázolja. Hasonló tényállású ügyben határozott meg szempontokat az Alkotmánybíróság a 3348/2018. (XI. 12.) AB határozatában is.

[29] A perbeli esetben a Fővárosi Ítéltábla jelentőséget tulajdonított annak, hogy a cikk témája, a korábban ismertté vált bírósági eljárás olyan esemény volt, amelyet – annak tárgyára, és a felperes személyére tekintettel – a sajtó hosszú időn keresztül kiemelt figyelemmel követett, és amelynek fejleményeiről rendszeresen beszámolt. E büntetőeljárásban a felperes terheltként vett részt, a büntetőeljárás a felperes személyére, a károsultak jelentős számára és a tetemes elkövetési értékre tekintettel közérdeklődésre tartott számot. Ezek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a jogvita tárgyát képező fénykép és a cikk, amelyhez kapcsolódott, közérdeklődésre számot tartó eseményről szóló tudósításnak, a jelenkor történései bemutatásának minősül. Az alperes által közölt, illusztrált cikkekre ezért vonatkozik a közügyek vitatását megillető kiemelkedő alkotmányos védelem, melynek értelmében a szólás- és sajtószabadság a közéleti szereplők személyiségének védelmében csak szűk körben – az emberi státuszt közvetlenül megtestesítő emberi méltóság korlátozhatatlan, az emberi státuszt meghatározó lényegére tekintettel – korlátozható.

[30] A kifogásolt fénykép és a cikk tartalma egymással összefüggésben állnak, a cikk a felperessel szemben folyó büntetőeljárásról, ennek keretében előzetes letartóztatásának fenntartásáról is beszámol. Mindez az írás tartalmából kiderül, a cikk nem jelent a felperes

bűnössége tekintetében előzetes ítéletmondást, a felperest nem állítja be egyértelműen bűnösnek még akkor sem, ha rá vonatkozóan a büntetőeljárás tárgyát képező, elsikkasztott pénz sorsát esetlegesen nem is a valóságnak megfelelően ismerteti.

[31] A fénykép közzététele nem pusztán a felperes megalázó helyzetben való ábrázolását jelenti. Az a felperest egy autó mellett ábrázolja, amint a hátsó ülésre készül beszállni. A felperes maszkot visel, az nem látható, hogy bilincsben és vezetőszáron van, de nyilvánvaló, hogy a kép az előzetes letartóztatásáról szóló bírósági döntés után készült, a perben az alperesek maguk is ezt állították. A felvétel a felperest nem ábrázolja megalázó, súlyosan bántó vagy az emberi méltóság korlátozhatatlan, az emberi státuszt meghatározó lényegét sértő módon, személyét emberi méltóságában nem sérti, az a valóságban megtörtént szituációt rögzíti.

[32] Mindezek miatt a jogvita tárgyát képező fénykép illusztrációként, a felperes hozzájárulása nélküli felhasználása a képmáshoz fűződő jog arányos korlátozását jelenti, és nem minősül a sajtószabadság gyakorlásával való visszaélésnek.

[33] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, a másodfokú eljárásban is teljes pervesztes lett. Az alperes fellebbezési ellenkérelméhez csatolta a 31/2017. (XII. 27.) IM rendelet által rendszeresített költségjegyzéket, költségeit a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdés a) pontjában írtak szerint kívánta felszámítani. A Fővárosi Ítéltábla a felperest ezen igénynek megfelelően kötelezte a II. rendű alperes részére másodfokú perköltség megfizetésre a Pp. 83. § (1) bekezdésében írtak alapján.

[34] A felperes köteles viselni a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (3) bekezdése c) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján számított 48.000 forint fellebbezési illetéket is a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének megfelelően.

Budapest, 2022. június 30.

Dr. Hercsik Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

Dr. Fintha-Nagy Péter László s.k.
bíró